

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

สังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความเคลื่อนไหว และการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรม มีผลกระทบอย่างรวดเร็ว บุคคลในสังคม ต้องพบปะเพื่อดำเนินกิจกรรมทางสังคมหรือเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ภาษาต่างประเทศจึงกลายเป็น เครื่องมือที่สำคัญในการสื่อสารความรู้สึกนึกคิดเพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในการศึกษา หาข้อมูลความรู้ และการถ่ายทอดวิทยาการต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จะช่วยในการติดต่อสื่อสารการศึกษา การแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมและเพื่อการประกอบอาชีพตลอดจน เพื่อให้สามารถนำประเทศไปสู่การแข่งขันด้านเศรษฐกิจ การเรียนภาษาต่างประเทศจะช่วยให้ผู้เรียน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมั่นใจ มีเจตคติที่ดี ต่อการใช้ภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีความเข้าใจและภาคภูมิใจในภาษาและ วัฒนธรรมไทย สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ไทยไปสู่สังคมโลก (กรมวิชาการ, 2539, หน้า 8)

การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 มีความคาดหวังว่าเมื่อผู้เรียนเรียนภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราว และวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทย ไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 1) กล่าวคือการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อ การสื่อสารคือความสามารถในการใช้ทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาอังกฤษ ได้อย่างถูกต้อง ตามหลักภาษาและสถานการณ์การใช้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมทั้งในด้านกาลเทศะและบุคคล เป็นสำคัญ ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารสร้างความสัมพันธ์กับประชาคมโลก ผู้เรียนสามารถใช้ ภาษาเป็นเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น (สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา, 2551, หน้า 1) การที่ผู้เรียนใช้ภาษาได้ถูกต้องคล่องแคล่วเหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับทักษะ การใช้ภาษา การเรียนภาษาที่ดีผู้เรียนต้องมีโอกาสฝึกทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุดทั้งในห้องเรียนและ นอกห้องเรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของ

การเรียนรู้ภาษา การเรียนภาษาจึงควรประกอบไปด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษาและกิจกรรมฝึกผู้เรียนให้รู้วิธีการเรียนภาษาด้วยตนเองควบคู่กันไปอันจะนำไปสู่ผู้เรียนที่พึ่งตนเองได้ (Learner independence) และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ว่า การศึกษาหมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล สังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค้จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มาตรา 7 ปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ ส่งเสริมเอกลักษณ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามจุดหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แนวทางการจัดหลักสูตรสถานศึกษาการจัดทำสาระของหลักสูตร การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคของสาระการเรียนรู้ของรายวิชาที่มีความเข้ม (Honor Course) ให้สถานศึกษากำหนดได้ตามความเหมาะสมสอดคล้องกับรายวิชาที่จะจัด การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค โดยวิเคราะห์จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาคที่กำหนดไว้ ให้สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นและของชุมชน (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 31-32)

อย่างไรก็ตามจากการประเมินคุณภาพการศึกษาของกรมวิชาการปีพุทธศักราช 2551 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักเรียนระดับประเทศในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 28.68 ซึ่งต้องปรับปรุง อนึ่ง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนห้วยซวกคกเลาได้คะแนนเฉลี่ยที่ต้องปรับปรุงร้อยละ 24.82 (ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ, 2551)

จากรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนห้วยซวกคกเลาได้ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 60 (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโรงเรียนห้วยซวกคกเลาได้, 2551) ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้คือร้อยละ 65 จากปัญหาด้านการเรียนการสอนพบว่า เนื้อหาที่มีปัญหาในการเรียนการสอนที่ต้องการพัฒนาคือ ปัญหาในด้านการฟัง-พูด การสนทนา ได้ตอบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในการใช้ภาษาอังกฤษในการฟัง-พูด ทั้ง ๆ ที่ในเขตพื้นที่แถบนั้นมีแก๊งค์คูดักเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชาวต่างชาติมาเยี่ยมชมทัศนียภาพอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี เหมาะสำหรับการนำนักเรียนไปฝึกในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษในแหล่งเรียนรู้

การใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นการเรียนจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวทำให้เกิดการเชื่อมโยงการเรียนรู้และนำไปสู่สากลได้มากขึ้น ทำนองเดียวกับทัศนพร โยธิกุลและคณะ (2548) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมมัดคุเทศก์น้อยตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Travel สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมกับท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน ชุดกิจกรรมมีความหลากหลาย นักเรียนสามารถปฏิบัติจริงและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากความเป็นมาของปัญหาดังกล่าว คณะผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้พัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก๊งค์คูดัก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นและความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ เรื่อง แก๊งค์คูดัก ให้ผู้เรียนสามารถสนทนาได้ตอบกับชาวต่างชาติได้ อีกทั้งเกิดความรู้ความเข้าใจ เรื่อง แก๊งค์คูดัก ที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนในอดีตจนถึงปัจจุบัน วัฒนธรรมไทยและถ่ายทอดไปสู่ประชาคมโลก

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อสร้างและหาความเหมาะสมของหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก๊งค์คูดัก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
2. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก๊งค์คูดัก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 - 2.1 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ เรื่อง แก๊งค์คูดัก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนตามหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก๊งค์คูดัก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศกับเกณฑ์ร้อยละ 70

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนตามหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แอ่งคุดคู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศกับเกณฑ์ร้อยละ 70

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แอ่งคุดคู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ความสำคัญของการศึกษา

1. ได้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แอ่งคุดคู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งสามารถพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่อง แอ่งคุดคู้ มีความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษและมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แอ่งคุดคู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

2. เป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนห้วยซวกคกเกล้าได้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาค้นคว้าคือ สาระการเรียนรู้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แอ่งคุดคู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 6 หน่วย ได้แก่ การแนะนำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวแอ่งคุดคู้ การสนทนาเกี่ยวกับเรือท่องเที่ยว ข้อมูลเกี่ยวกับอาหารพื้นบ้าน ข้อมูลร้านขายของที่ระลึก ข้อมูลเกี่ยวกับที่พัก

3. ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แอ่งคุดคู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ตัวแปรตาม คือ

1. ความรู้ความเข้าใจ เรื่อง แอ่งคุดคู้

2. ความสามารถในการฟัง-พูด ภาษาอังกฤษ

3. ความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ

4. ขอบเขตด้านเวลา

ดำเนินการพัฒนาในปีการศึกษา 2551 และทดลองใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โดยใช้เวลารวม 18 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรโดยดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 การสร้างและหาความเหมาะสมของหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.2 การทดลองใช้หลักสูตรหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.3 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2. หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติม รหัสวิชา อ 31201 ที่จัดทำขึ้นใหม่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เป็นมวลงประสบการณ์สำหรับการจัดการเรียนรู้เสริมความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ เรื่อง แก่งคุดคู้ เกี่ยวกับการเดินทาง เรือท่องเที่ยว อาหารพื้นบ้าน ของที่ระลึก และที่พัก ที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วยหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ดังนี้

2.1 หลักสูตร หมายถึง แนวการจัดการเรียนรู้ที่เป็นลายลักษณ์อักษรตามหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ที่มีองค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย การวิเคราะห์หลักสูตร คำอธิบายรายวิชา ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ กำหนดการจัดการเรียนรู้ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เกณฑ์การจบหลักสูตร

2.2 เอกสารประกอบหลักสูตร หมายถึง คำแนะนำการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคุ้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย คู่มือการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคุ้ (สำหรับครู) และคู่มือการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคุ้ (สำหรับนักเรียน)

2.2.1 คู่มือการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคุ้ (สำหรับครู) ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำชี้แจงสำหรับครูผู้สอน

ส่วนที่ 2 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 6 หน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 13 แผน เกี่ยวกับที่ตั้ง การเดินทาง เรือท่องเที่ยว อาหารพื้นบ้าน ของที่ระลึก และที่พัก ซึ่งแต่ละแผนประกอบด้วย สาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

ส่วนที่ 3 แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 คู่มือการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคุ้ (สำหรับนักเรียน) ประกอบด้วย คำชี้แจงสำหรับนักเรียน จุดประสงค์ของการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคุ้ (สำหรับนักเรียน) ตารางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เอกสารประกอบการเรียน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ใบความรู้ ส่วนที่ 2 ใบงาน ทั้งหมดมี 6 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 What is Kaeng Khut Khu? หน่วยที่ 2 Boat Trips at Kaeng Khut Khu หน่วยที่ 3 Local Food at Kaeng Khut Khu หน่วยที่ 4 Souvenir Shops หน่วยที่ 5 Guest houses ภาคปฏิบัติ หน่วยที่ 6 Good Guides

3. ความรู้ความเข้าใจ เรื่อง แก่งคุดคุ้ หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคุ้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนห้วยชวกคกเลาใต้ ซึ่งวัดโดยแบบสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เรื่อง แก่งคุดคุ้ ที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้น

4. ความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถในการฟังแล้วตอบคำถามจากเสียงเจ้าของภาษาในซีดีเกี่ยวกับเรื่อง แก่งคุดคุ้ โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการฟัง-พูด ที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้น

5. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกในด้านบวกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคุ้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ในด้านความรู้ ทักษะภาษา และความรู้สึก ซึ่งวัดโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนที่
คณะผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้น

6. แก่งคุดคุ้ หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ที่ใช้เป็นแหล่งฝึกปฏิบัติการ
เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง แก่งคุดคุ้
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานของการศึกษา

1. ความรู้ความเข้าใจ เรื่อง แก่งคุดคุ้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์
2. ความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูง
กว่าเกณฑ์